

TÌM HIỂU THÁI ĐỘ TỰ PHÊ BÌNH VÀ PHÊ BÌNH TRONG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

Ths. GVC. Hoàng Tiến Dũng
Trưởng khoa Dân vận

Tự phê bình và phê bình không phải là vấn đề mới nhưng luôn là vấn đề mà Đảng ta phải dành rất nhiều thời gian và công sức để xây dựng và thực hiện. Tự phê bình và phê bình là thứ vũ khí sắc bén nhất, nó giúp Đảng ta mạnh và ngày càng thêm mạnh để thực hiện vai trò lãnh đạo của mình. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh từng dạy: *“Thật thà tự phê bình và thành khẩn tự phê bình là thứ vũ khí sắc bén nhất để sửa chữa khuyết điểm và phát triển ưu điểm. Vì vậy, chẳng những chúng ta phải thực hiện mở rộng phê bình và tự phê bình trong Đảng và trong cơ quan chính quyền, mà chúng ta còn phải hoan nghênh những lời phê bình thật thà của nhân dân”* (Hồ Chí Minh, Toàn tập, NXBCTQG, H,2002, Tập 8, Trang 158).

Thấm nhuần những giá trị Tư tưởng của Người, trong triển khai thực hiện Nghị quyết Trung ương 4, Khóa XI về xây dựng Đảng thì trong 4 nhóm giải pháp mà Nghị quyết đã đề ra thì nhóm giải pháp về tự phê bình và phê bình, nêu cao tính tiên phong gương mẫu của cấp

trên được Ban Chấp hành Trung ương Đảng xác định là nhóm giải pháp số 1. Sự sắp xếp này xuất phát từ vị trí, vai trò của nhóm giải pháp này trong thực tiễn công tác xây dựng Đảng.

Tự phê bình và phê bình là vấn đề lớn, mang tính lý luận và thực tiễn cao, do vậy trong phạm vi bài viết này tôi muốn đề cập đến khía cạnh thái độ tự phê bình và phê bình trong Tư tưởng của Hồ Chí Minh. Theo Người, đối với tự phê bình và phê bình có 3 thái độ khác nhau :

Thứ nhất, “Những đồng chí giác ngộ cao thì tự phê bình rất thật thà và kiên quyết sửa chữa khuyết điểm. Khi phê bình người khác, các đồng chí ấy thành khẩn, nhẫn nại, giúp đỡ họ sửa chữa. Đối với những kẻ sai lầm rất nặng mà lại không chịu sửa đổi, thì các đồng chí ấy đấu tranh không nề nang....”.(Hồ Chí Minh, Tuyển tập, tập 3, trang 58)

Phải khẳng định rằng đây là tinh thần và tác phong mẫu mực của những đảng viên tích cực và mỗi đảng viên chúng ta phải tu dưỡng,

HỌC TẬP VÀ LÀM THEO TÁM GƯƠNG ĐẠO ĐỨC HỒ CHÍ MINH

rèn luyện rất dày công mới có thể thực hiện được thái độ này. Tuy nhiên, trong thực tiễn sinh hoạt đảng ở các chi bộ hiện nay, việc đảng viên khi có khuyết điểm mà tự mình thật thà nhận khuyết là vấn đề không đơn giản, thậm chí khi có khuyết điểm, được đồng chí của mình góp ý chân thành để sửa chữa nhưng thái độ tiếp thu không chân thành, điều đó làm ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng phê và tự phê trong sinh hoạt đảng. Điều nguy hiểm hơn là về lâu dài những đảng viên trung kiên cũng không mặn mà với việc phê và tự phê.

Thứ hai, “Có một số ít người thì phê bình, giáo dục mấy cũng cứ ỳ ra, không chịu sửa đổi” (Hồ Chí Minh, Tuyển tập, tập 3, trang 58)

Theo Người, đối với hạng người này, chúng ta cần phải nghiêm khắc, phải mời họ ra khỏi Đảng, để tránh “con sâu làm rầu nồi canh”.

Thứ ba, “Thái độ của một số khá đông cán bộ là: Đối với người khác thì phê bình đúng đắn, nhưng tự phê bình thì quá “ôn hòa”. Các đồng chí không mạnh dạn công khai tự phê bình, không vui lòng tiếp thu phê bình nhất là phê bình từ dưới lên, không kiên quyết sửa chữa khuyết điểm của mình thường tìm ra những “khó khăn khách quan” để tự biện hộ. Nói tóm lại : Đối với người khác thì các đồng chí ấy rất “Mácxít”, nhưng đối với bản thân mình thì mắc vào chủ nghĩa tự do” (Hồ Chí Minh. Tuyển tập, tập 3, trang 59)

Trong sinh hoạt Đảng hiện nay, thái độ của đảng viên thường tìm cách biện hộ như Chủ tịch Hồ Chí Minh nói “khó khăn khách quan” diễn ra tương đối nhiều, rất ít đảng viên tự nhận khuyết điểm và xin hứa sửa chữa. Đây

là vấn đề có thể nói cực kỳ khó khăn trong sinh hoạt chi bộ. Sở dĩ chúng tôi nói khó khăn bởi lẽ ranh giới giữa cái khách quan và cái chủ quan bị che khuất, hơn nữa, trong công việc và trong sinh hoạt không phải khi nào nó cũng rạch ròi cái này là chủ quan, cái kia là khách quan. Do vậy, cái cốt lõi chính là bản thân người đảng viên có dám nhìn nhận hay không ? nói thì rất dễ, nhưng tự nhận mình có khuyết điểm không hề đơn giản chút nào. Khó khăn thứ hai theo tôi phải kể đến đó là phải có giải pháp gì để xóa bỏ thái độ hay đổ lỗi cho khách quan mà hiện nay nó vẫn tồn tại trong một bộ phận đảng viên, làm ảnh hưởng không nhỏ đến tự phê bình và phê bình trong sinh hoạt đảng

Từ việc tìm hiểu thái độ tự phê bình và phê bình trong Tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh chúng ta thấy rằng đó là lý do vì sao Đảng ta vẫn luôn đẩy mạnh việc học tập và quán triệt những giá trị tư tưởng của Người để lại, trong đó tự phê bình và phê bình là một trong những nội dung cần quán triệt và thực hiện sâu rộng trong toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta. Việc học tập Tư tưởng Hồ Chí Minh, học tập và quán triệt các Nghị quyết của Đảng, mới đây nhất là Nghị quyết Trung ương 4, Khóa XI “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay” là công việc mà chúng ta đã và đang thực hiện một cách sâu rộng và toàn diện. Tuy nhiên, để mang lại hiệu quả hơn nữa, chúng tôi nghĩ rằng cần phải làm tốt một số nội dung :

Về mặt nhận thức, phải quán triệt cho từng đảng viên nhận thức đầy đủ rằng tự phê bình và phê bình là công việc thường xuyên của Đảng. Đảng ta trong quá trình lãnh đạo sự

HỌC TẬP VÀ LÀM THEO TÂM GUƠNG ĐẠO ĐỨC HỒ CHÍ MINH

nghiệp cách mạng cũng có những giai đoạn Đảng ta mắc không ít sai lầm, khuyết điểm, nhưng với thái độ nhìn thẳng vào sự thật, không che giấu khuyết điểm, nên Đảng ta không những ngày càng trong sạch mà còn hoàn thành xuất sắc vai trò lãnh đạo đất nước. Với tinh thần ấy, mỗi cán bộ, đảng viên chúng ta trong quá trình công tác, thực hiện nhiệm vụ cũng như trong sinh hoạt không thể tránh khỏi những thiếu sót, khuyết điểm, do đó việc tự phê bình và phê bình cũng là công việc thường xuyên không thể thiếu và yếu. Trong sinh hoạt đảng ở cơ sở hiện nay, một số đảng viên vẫn chưa nhận thức đầy đủ vấn đề này vì họ sợ tự phê bình sẽ làm giảm sút uy tín. Phê bình đồng chí, đồng nghiệp khi họ mắc khuyết điểm thì thường bị cho là chỉ trích, hạ bệ lẫn nhau... Đây là vấn đề khó, bởi lẽ tự phê bình và phê bình phải dựa trên tình thân đồng chí, phải dựa trên quan điểm phát triển, vì sự tiến bộ của mỗi người, mỗi tổ chức. Ngoài ra còn phải loại bỏ các trường hợp lợi dụng phê bình, đặc biệt là sự lợi dụng của các thế lực thù địch. Thấy được đó là những khó khăn và không đơn giản chút nào nhưng chúng ta phải kiên quyết làm và làm cho bằng được, khi đó tự phê bình và phê bình mới thật sự mang lại hiệu quả.

Về mặt hành động, phải khẳng định rằng lâu nay các cấp ủy đảng đã và đang triển khai công tác này, tuy nhiên ở phạm vi mà chúng ta đang tìm hiểu và nghiên cứu thì hiệu quả mang lại chưa được như mong muốn, và điều thấy rõ nhất là tinh thần, thái độ của mỗi một đảng viên. Do vậy, thấm nhuần Tư tưởng của Người trước tiên mỗi đảng viên chúng ta sau khi nhận thức đầy đủ bản chất của tự phê bình và phê

bình phải phát huy tính tiên phong của người đảng viên, góp phần tạo ra những chuyển biến mới theo tinh thần của Nghị quyết Trung ương 4, Khóa XI. Đặc biệt, đối với những đảng viên giữ vai trò lãnh đạo phải thể hiện tính tiên phong, gương mẫu trên nhiều lĩnh vực, trong đó tự phê bình và phê bình là lĩnh vực phải đặc biệt quan tâm và làm gương. Chỉ có như vậy, chúng ta mới tạo ra được bầu không khí, dân chủ, cởi mở, văn hóa, trung thực trong sinh hoạt đảng, và đây cũng chính là nơi mà mỗi đảng viên chúng ta có điều kiện để tu dưỡng, rèn luyện phẩm chất đạo đức của mình.

Như đã nói ở trên, tự phê bình và phê bình là nội dung tuy không phải là mới nhưng lại là công việc thường xuyên của Đảng ta nói chung và của các tổ chức cơ sở đảng nói riêng. Tùy theo nhiệm vụ chính trị của mỗi giai đoạn cách mạng, chẳng hạn như giai đoạn hiện nay thì nó lại được nâng lên là một trong những vấn đề cấp bách. Điều đó chứng tỏ rằng, tự phê bình và phê bình giữ vị trí, vai trò cực kỳ quan trọng trong công tác xây dựng Đảng, như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhấn mạnh là “*..vũ khí sắc bén nhất, nó giúp cho Đảng ta mạnh và ngày càng thêm mạnh.*” Thấm nhuần những giá trị Tư tưởng ấy của Người, được học tập Nghị quyết Trung ương 4 Khóa XI chúng ta càng thấm thía hơn ý nghĩa của những nội dung này trong sinh hoạt Đảng và công tác. Điều quan trọng hơn vẫn là tinh thần, thái độ và trách nhiệm của mỗi chúng ta trong nhận thức và hành động cụ thể./.